

Motion till riksdagen 2013/14:Sk225

av **Jacob Johnson m.fl. (V)**

3:12-reglerna och carried interest

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en grundlig utvärdering av 3:12-reglerna bör göras.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att lagstiftaren bör klargöra att s.k. carried interest ska beskattas som inkomst av tjänst och att arbetsavgifter ska betalas av arbetsgivaren för dessa ersättningar för utfört arbete.

2 ”3:12 reglerna”

Reglerna för beskattning av ägare av fåmansföretag, ofta familjeföretag, kallas ofta 3:12-reglerna. Reglerna tillkom i och med 1990/91 års skattereform med syftet att förvärvsinkomster ska beskattas lika oavsett om de kommer från ett lönearbete eller från arbetsinsats i ett eget aktiebolag. Syftet är också att förhindra att det som ska betraktas som tjänsteinkomster omvandlas till kapitalinkomster. Detta eftersom skattesatsen är 30 procent för kapital jämfört med nästan den dubbla nivån på inkomster över brytpunkten för statlig skatt.

Reglerna är en konsekvens av 1990/91 års skattereform då den tudelade beskattningen av förvärvsinkomster och kapitalinkomster infördes. Liknande dualt skattesystem med olika skattesatser på inkomster från arbete respektive kapital infördes även i Norge och Finland något år efter Sverige.

År 2006 reformerades 3:12-reglerna efter många års diskussioner och utredande, i syfte att stimulera företagande och sysselsättning inom familjeägda företag. Ett annat syfte var att förenkla reglerna för mindre bolag. Skattesatsen för utdelningar som rymdes inom gränsbeloppet sänktes, och samtidigt höjdes underlaget för beräkning av gränsbelopp avsevärt. Den huvudsakliga motiveringen var att öka ersättningen för risktagande och främja entreprenörskap och sysselsättning i bolag som ägs av ett fåtal personer.

Fel! Okänt namn på

Vänsterpartiet medverkade till att 3:12-reglerna reformerades. I dag ifrågasätter vi dock alltmer hur de används för att slippa undan skatt. Vi avvisade i vår budgetmotion hösten 2012 de då presenterade ändringarna vad gäller taket för utdelning, höjt schablonbelopp och höjd räntefördelningsränta och vi ansåg redan då att en översyn av reglerna kunde bli nödvändig.

2.1 Utvärdera 3:12-reglerna

Expertgruppen för Studier i Offentlig ekonomi (ESO) publicerade i juni 2012 rapporten "Income Shifting in Sweden – An empirical evaluation of the 3:12 rules". Rapporten når slutsatsen att inkomstomvandling innebär ett slöseri. De menar att beskattningen är ineffektiv i den meningen att företag och hushåll anpassar sitt beteende till skattereglerna. Specifikt nämns också att den kraftiga ökningen av antalet holdingbolag efter 2006 kräver att betydande resurser ägnas åt registrering, administration och integrering av strategier för inkomstomvandling i holdingbolag eller skalbolag. Dessutom konstaterar man att det främst är höginkomsttagare som utför inkomstomvandling i enlighet med 3:12-reglerna. Detta ökar inkomstskillnaderna efter skatt.

I rapporten lyftes frågan om man vill minska inkomstomvandlingen enligt 3:12-reglerna så bör gränobeloppet vara mindre generöst och/eller så bör möjligheten att överföra outnyttjade gränobelopp tas bort eller åtminstone begränsas. Även en revidering av Skatteverkets kontrollstrategier bör övervägas.

ESO-rapporten pekade enligt vår uppfattning på avsevärda problem med dagens lagstiftning och vi föreslog därför i en motion till riksdagen att en grundlig utvärdering av 3:12-reglerna borde göras.

Vänsterpartiet har även lyft frågan om en utvärdering genom en interpellation i riksdagen hösten 2012, men fick då svaret att regeringen inte avsåg att vidta några åtgärder med anledning av ESO-rapportens slutsatser. Några månader senare hade dock regeringen ändrat sig, och nu har man i budgetpropositionen för 2014 presenterat förslag med syfte att motverka ett överutnyttjande av 3:12-reglerna. Vänsterpartiet välkomnar regeringens insikt att regelverket har utvecklats på ett sätt som blivit incitament till skatteplanering.

Dagens regelverk är mycket svårtillgängligt. Vi instämmer i Lagrådets bedömning om regeringens förslag till förändringar att "delförslagen är enkla och lätta att förstå men att helheten är närmast omöjlig att överblicka". Eftersom grundproblemet är kopplat till det svenska duala skattesystemet bör denna fråga – vilket ofta påpekats i debatten – behandlas inom ramen för en översyn av skattesystemet. En sådan föreslås också i Vänsterpartiets motion 2013/14:Sk201 Översyn av det svenska skattesystemet.

Behovet av en utvärdering och översyn av 3:12-reglerna kvarstår dock, enligt Vänsterpartiets uppfattning. Frågor som bör belysas och preciseras är bl.a. definitionen av vad som är ett fåmansföretag. Inom ramen för 3:12-reglerna kan det vara mycket fördelaktigt att betecknas som aktiv ägare i ett fåmansföretag, vilket kan medföra att aktieägare anpassar ägarstrukturen och aktivitetsnivån till regelverket. Den s.k. konsultregeln som möjliggör att företag

med många små ägare betraktas som fåmansföretag bör, i enlighet med Skatteverkets remissvar, tas bort om inte utvärderingen finner särskilda skäl att behålla den i någon form. Andra frågor som bör prövas i en sådan utvärdering är att införa en aktivitetsklausul på bolagsnivå. Det finns redan ett aktivitetskrav på ägarnivå för att beskattas enligt 3:12-reglerna. Detta skulle minska incitamenten att skapa holdingbolag och skalbolag i syfte att reducera skattebetalningar och spara upp gränsbeloppen. Regelverket medger i dag vidare att en aktiv ägare i ett fåmansföretag kan räkna in den egna lönen i det löneunderlag som medger ett visst uttag av kapitalinkomst med 20 procent skatt enligt den s.k. huvudregeln. Det kan ifrågasättas om detta är rimligt då 3:12-reglerna ju ska stimulera fåmansföretaget att öka antalet anställda. Även de norska erfarenheterna av den s.k. utbytesskatten (utdelningsskatten) som infördes i samband med den norska skattereformen 2006 bör studeras.

Vad som ovan anförts om en utvärdering av de svenska 3:12-reglerna bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

3 Beskattning av vissa delägare i riskkapitalfonder (carried interest)

Carried interest avser en modell där delägare som får en utdelning från det företag de är aktiva i kan beskatta delar av denna utdelning som kapitalinkomst. Skatteverket har i flera eftertaxeringsbeslut ansett att carried interest är en prestationsbaserad inkomst, som ska beskattas som inkomst av tjänst.

Vänsterpartiet delar denna uppfattning och har motionerat om detta i riksdagen. Skatteutskottet svarade i det aktuella betänkandet bl.a. att det i dag inte finns någon regel i svensk skatterätt som uttryckligen anger hur erhållen carried interest ska beskattas, att frågan bereds inom Finansdepartementet och att regeringen följer den noga.

I en uppmärksammad dom i Förvaltningsrätten i Stockholm i december 2012 fann rätten att carried interest är en inkomst som utgår p.g.a. vissa personers prestationer och därför skattemässigt utgör ersättning för förvärvsarbete. Förvaltningsrätten fann därför att carried interest ska utgöra underlag för uttag av arbetsgivaravgifter hos det svenska rådgivningsbolag där personerna är anställda.

Frågan är även aktuell i andra länder. Exempelvis har president Obama i USA höjt skatten för carried interest i USA från 20 till max 39 procent. I den svenska debatten har professor Sven-Olof Lodin ansett att Skatteverkets bedömning av riskkapitalisternas beskattning (carried interest) strider mot gällande lag. Skatteverkets experter tillbakavisar dock detta med bl.a. domen från Förvaltningsrätten i Stockholm. Skatteverket konstaterar dock samtidigt att det är domstolarna som avgör hur lagen ska tolkas och hur beskattningen ska se ut och frågan kommer framöver att prövas av kammarrätten och troligtvis även av Högsta förvaltningsdomstolen.

Fel! Okänt namn på

Lagstiftaren bör dock klargöra att s.k. carried interest ska beskattas som inkomst av tjänst och att arbetsavgifter ska betalas av arbetsgivaren för dessa ersättningar för utfört arbete. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 30 september 2013

Jacob Johnson (V)

Ulla Andersson (V)

Rossana Dinamarca (V)

Wivi-Anne Johansson (V)

Josefin Brink (V)

Christina Höj Larsen (V)